

Univers

univers.ieu.edu.tr

Mayıs 2015

Türkiye'nin Seçimi

Başkanlık Sistemi

Destek görecek mi?

%10

Barajıyla devam mı?

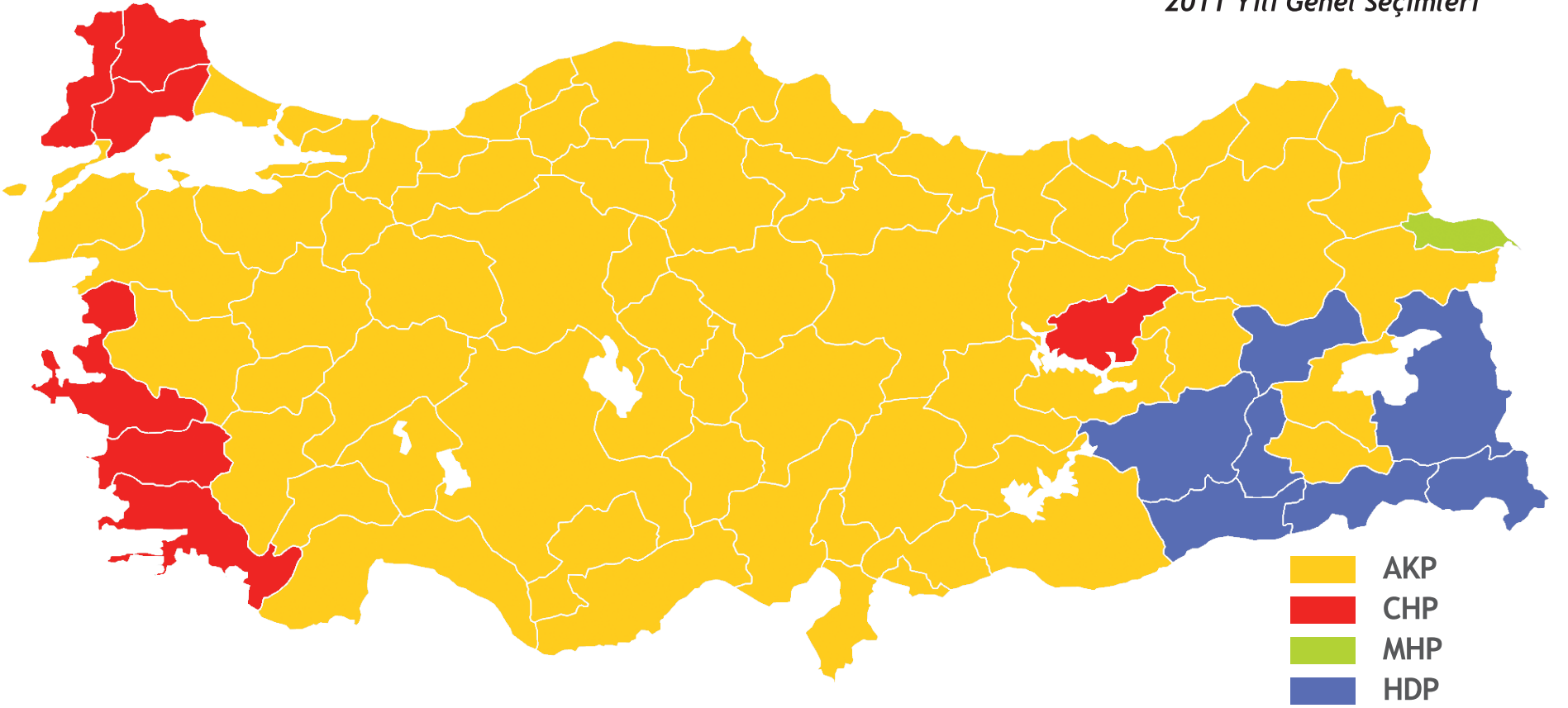
Çözüm Süreci'ne

partiler nasıl yaklaşıyor?

Tamam mı, devam mı?

2011 Yılı Genel Seçimleri

Türkiye, Haziran ayında yapılacak genel seçimlere hazırlanıyor. 7 Haziran seçimleri belki de Türkiye Cumhuriyeti'nin çok partili hayata geçtiği 1950'li yıllardan beri yapılacak olan en kritik seçim olacak, Temmuz 2002'den bu yana tek başına iktidar olan Adalet ve Kalkınma Partisi, bu başarısında en önemli rolü oynayan lideri Recep Tayyip Erdoğan olmadan ilk genel seçime girecek.

30 Mart 2014 tarihinde 'Gezi Parkı' olaylarının gölgesinde yapılan yerel seçimler Ak Parti'nin girdiği en zorlu seçimlerden biri olarak görülebilir. Gezi Parkı olayları, 17 Aralık operasyonları ve Ak Parti ile Hizmet Hareketi arasında iyice açığa çıkan gerilim seçime gitmekte olan bir ülkenin iktidar partisi için oldukça zorlayıcı şartlar oluşturmuyordu. Tüm bu şartlar altında AK Parti kullanılan oyların % 45.19'unu alırken 18 Büyükşehir Belediyesi, 30 il ve 561 ilçenin belediye başkanlıklarını kazandı. Muhalefetin en güçlü partisi olan CHP % 28.87 oy alarak 6'sı Büyükşehir olmak üzere 8 il ve 159 ilçe belediyesi kazandı. Muhalefetin diğer partileri MHP % 15,17 ve BDP % 3.79 oy aldı.

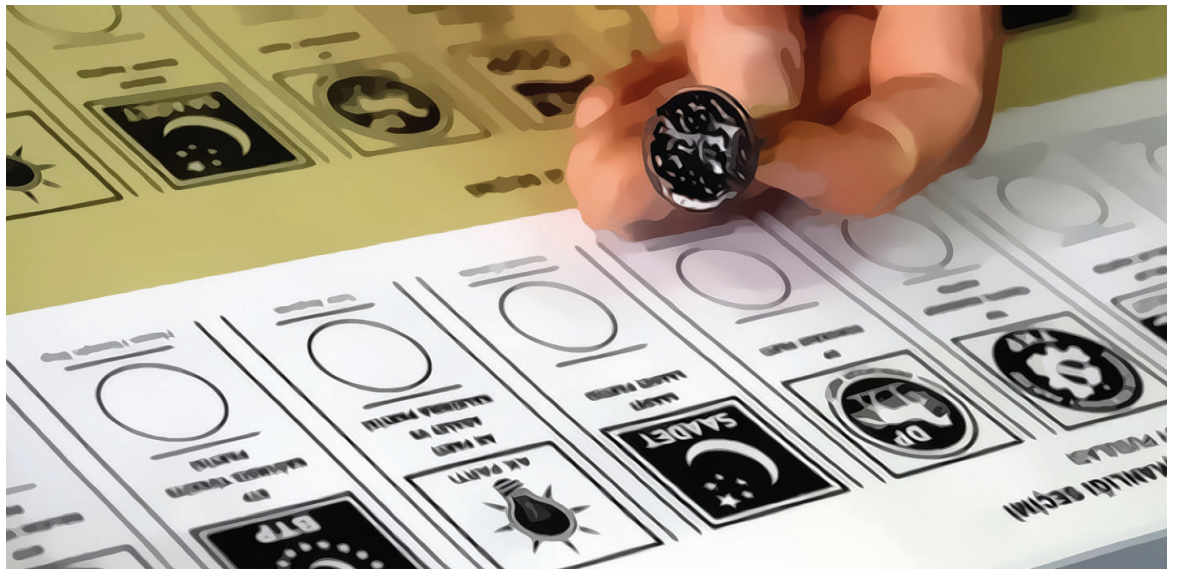
Erdoğan'sız Ak Parti, ilk zorlu sınavını 2014 yılında yapılan cumhurbaşkanlığı seçiminde verdi. AK Parti'nin desteklediği Recep Tayyip Erdoğan, MHP ve CHP'nin desteklediği Ekmeleddin İhsanoğlu ve HDP'nin desteklediği Selahattin Demirtaş'ın yarıştığı seçimler sonucunda Tayyip Erdoğan % 51,79 Ekmeleddin İhsanoğlu %38.44 Selahattin Demirtaş %9,76 oy aldı. Cumhurbaşkanının halk tarafından seçildiği seçimler sonucunda Erdoğan halkın seçtiği ilk Cumhurbaşkanı oldu. Erdoğan'dan sonra Ak Parti'nin başına geçen Dışişleri Eski Bakanı Prof.Dr Ahmet Davutoğlu partinin 3. genel başkanı ve başbakanı oldu, Ak Parti'nin

iktidar olduğu 2002 yılında Recep Tayyip Erdoğan siyasi yasaklı olduğu için Abdullah Gül başbakan olarak görev yapmıştı. Türkiye, ülke siyasetinin kırılma noktası olacak 7 Haziran seçimlerine doğru hızla yol alırken ülke yeni bir kavramla tanışıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından ortaya atılan 'başkanlık sistemi', Ak Parti'nin seçim beyannamesine de girdi. Bizzat Başbakan Ahmet Davutoğlu tarafından yazılan beyannamede Yeni Anayasa ve başkanlık sistemi partinin önceki seçim beyannemeleriyle arasındaki en önemli farklılık olarak göze çarpıyor. Beyannamede yeni anayasa ile ilgili olarak "Yeni anayasa, cumhuriyetimizin insan hakları ve demokrasi konularındaki kazanımlarını geleceğe taşıyacak; vesayet izlerini tamamen silecektir. Yeni anayasa, insan onurunu, bireysel hak ve özgürlükler ile toplumsal meşruiyeti, sistemin ahlaki ve demokratik temeli kabul edecek; bireyin ve toplumun geleceğe dair beklentilerini karşılamak üzere tasarlanacaktır" ifadeleri yer alırken başkanlık sistemi ile ilgili olarak ise "AK Parti olarak, demokratik bir perspektifle yapılandırıldığında, parlamenter sistemle başkanlık sistemi arasında demokrasiye uyum açısından bir fark bulunmadığı kanaatindeyiz. Nitekim her iki sistemin de olumlu örneklerine rastlanabileceği gibi olumsuz örneklerine de rastlanabilir. Ancak bir yandan vesayetçi bir şekilde kurgulanarak demokratik doğasından koparılmış parlamenter sistemin yol açtığı siyasal istikrarsızlıklar, öte yandan Yeni

Türkiye vizyonumuzun ihtiyaç duyduğu etkin ve dinamik yönetim dolayısıyla, başkanlık sisteminin daha uygun bir yönetim modeli olduğuna inanıyoruz." ifadeleri yer aldı.

Ak Parti'nin 2015 seçim beyannamesinin satır aralarında yer alan diğer bir ayrıntı da daha önce 'Milli Birlik ve Kardeşlik Projesi' olarak adlandırılan çözüm süreci. Bu defa 'Temel Hak ve Özgürlükler' başlığı altında yer alan ifadelerde sürece şu şekilde yer veriliyor: "Bütün etnik, mezhebi ve dini kesimlere, başörtülü veya başı açık, köylü veya şehirli, kadın veya erkek, yoksul veya zengin, şu veya bu siyasi görüşten tüm vatandaşlarımıza eşit mesafede duruyor; her bir bireyin temel hak ve özgürlüklerden en ileri derecede yararlanacağı bir Türkiye'yi hedefliyoruz. Etnik, dini ve mezhepsel aidiyetlerden önce, milletimizin temel değerlerinin yoğunluğunda tarihi yolculuktaki birlikteliğimizi ve eşit vatandaşlık anlayışını benimsiyoruz." Her ne kadar yeni anayasa, başkanlık sistemi ve çözüm süreci, yapılacak genel seçimlerin kaderini belirleyecek en önemli maddeler olsa da, seçimlerde muhalefetin elini güçlendirecek mesele de şüphesiz 2015 yılı ile birlikte Ekonomi üzerinde esme-

ye başlayan kriz rüzgarları. Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı arasındaki faiz tartışması ile fitili ateşlenen dolar kuru, dünya piyasalarında da yükselişe geçince Türkiye'de de önü kesilemez şekilde yükselmeye başladı. Nisan ayında açıklanan %11.3 işsizlik oranı ise son beş yılın en yüksek seviyesinde. Bu olumsuz ekonomik tablonun yanında Haziran seçimlerini diğerlerinden farklı kılacak bir diğer mesele de seçime daha güçlü olduğu Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bağımsız adaylarla katılıp daha sonra mecliste grup kuran HDP'nin bu seçimlerde seçime parti olarak girecek olması. HDP'nin bölgede kullanılan oyları büyük oranda Ak Parti ile paylaşması seçimde doğrudan çıkacak sonucun 12 yıllık Ak Parti iktidarının geleceğini belirleyeceğini gösteriyor. Tüm bu gelişmeler gölgesinde gerçekleşecek seçimler öncesi mecliste grubu bulunan Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ve Halkların Demokratik Partisi'nin temsilcileriyle konuştuk ve onlara ' başkanlık sistemi, çözüm süreci ve seçim barajıyla ilgili düşüncelerini sorduk.

Başkanlık sistemi

Son günlerde sıklıkla konuşulmaya başlanan 'Başkanlık Sistemi' Ak Parti'nin seçim beyannamesinde yer alırken, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan tarafından sürekli gündeme getiriliyor. Başkanlık modeli muhalefet partileri tarafından ise destek görmüyor. Ak Parti, CHP, MHP ve HDP temsilcilerine Başkanlık Sistemi'ni sorduk

AK Parti Seçim Kordinasyon Başkanı Ahmet Kartel:

Başkanlık sistemi aslında ilk defa Ak Parti tarafından gündeme getirilmiş bir konu değil. Daha önceki süreçlerde de gündeme getirilmiş bir konu. Şu anda parlamenter sistem uygulanıyorsa bile bunun tam anlamıyla uygulanmadığını görmekteyiz. Ak Parti'nin 2001 yılında kurulup tek başına iktidar olduktan sonra şu ana kadar girmiş olduğu bütün seçimleri kazanarak ülkemize hizmet eden, tamamıyla icraatçı bir parti olduğunu görüyoruz. 2001 yılında ülkemizin içinde bulunduğu durumu biliyoruz. 2001 yılında bir koalisyon hükümeti, ekonomik sorunların içerisinde insanların mağdur edildiği, istikrarsız bir yönetimin olduğu, ülkemizin bir çıkmazda olduğu dönem. AK Parti, milletimizin iradesiyle bir kurtuluş yolu olarak görülmüştür. Onursal Başkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın geçmişten gelen onurlu mücadelesi, kişiliği, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ndeki hizmetleri nedeniyle bu partiye oy vermiş, AK Parti'de insanların sorunlarını çözmeye çalışmıştır. Başkanlık sistemi Sayın Demirel ve daha sonra Turgut Özal döneminde de gündeme getirilmiş ama uygulanamamıştır. Uygulanamamasının sebeplerinden bir tanesi de vesayet sistemi vardır Türkiye'de.

Bu sistemin aşılmasından dolayı, Türkiye'nin ilerlemesinin engellenmesi için kongrelerin engellenmesi söz konusuydu. Ak Parti sadece kendi ülkesine değil, dünya barışına da katkıda bulunmak isteyen bir parti. 1960 ve 1980 yıllarını geçirmiş bir ülke

Bireysel hak ve özgürlükler için parlamenter sistem elzemdir

olarak, kendini göstermeye başladığı her dönemde bastırılmaya çalışılmış. 2001'den itibaren, teknoloji ilerlemiş, ülkemiz gelişmiş, her şeye kolaylıkla ulaşabilen bir ülke haline gelmiştir. 2001 yılında 8-9 yaşında olan gençlerimiz şu anda seçmen konumunda. Gençler, bürokrasinin iyi çalışmadığı, ekonominin kötü olduğu ortamda Ak Parti'nin istikrarla bunları düzelttiğinin farkında olmalı.

CHP İzmir İl Sekreteri Osman Peri:

Başkanlık sisteminin Türkiye Cumhuriyeti için çok uygun olmadığını düşünüyoruz. Seçim bildirgesi açıklamasında da genel başkanımızın söylediği gibi Türkiye'nin 200 yıla yakın parlamenter meclis deneyimi var. Bu yüzden bu sistem yapımıza

daha uygundur. Bir de demokrasinin daha sağlıklı işleyebilmesi için elbette ki parlamenter sistemin olması gerekir. Kuvvetler ayrılığının bütün kurallarıyla işlemesi yurttaşların haklarının korunması açısından çok önemlidir. Elbette parlamenter sistemin sıkıntıları var her sistemde olduğu gibi. Ancak yurttaşların bireysel hak ve özgürlüklerini elde edebilmeleri için daha özgür ortam için parlamenter sistem elzemdir. Tabi iyileştirmeler yapmak gerekiyor. Zaten seçim bildirgemizde buna yönelik şeyler de var. Hukukun daha hakim kılınması, sosyal devletin hayata geçirilmesi gibi.

MHP İl Başkan Yardımcısı Cumhur Bulut:

Her şeyden önce MHP, Türk Milleti'nin ve devletin sonsuza dek devamını arzulayan bu yönde faaliyetlerini sürdüren bir siyasi parti. AKP'nin ve kadrolarının başkanlık sistemi üzerindeki ısrarlarını anlayabilmiş değiliz. Çünkü ne yaptıklarını ne yapacaklarını bilmiyoruz. Elleri böyle bir imkanın olması 2001'den günümüze bakıldığında Türkiye için büyük tehlikeler doğuruyor. Biz MHP olarak başkanlık sistemine karşıyız. Parlamenter sistemin değişmesini arzulamıyoruz. Mücadelemizi de siyasi davranışlarımız da bu yönde.

HDP İzmir Milletvekili Adayı Hülya Gülgör:

Başkanlık sistemini tabi ki Halkların Demokratik Partisi doğru bulmuyor. Bunun gerçekleşmemesi içinde kilit parti durumunda olduğunun farkında ve % 10 luk seçim barajını aşmak zorunda olduğunu biliyor. Şu anda AKP'de barajdan dolayı hapsolmuş 30-35 adet millet vekili koltuğunu geri almak istiyor. Bu durumun getirdiği gerçeklik karşısında bağımsız adaylarla değil, parti olarak seçimlere girme kararı almış durumda. Matematiksel olarak başkanlık sisteminin önünü kesebilecek tek parti HDP'dir. HDP merkezi yönetim yerine, yerel yönetimleri yani yerinden yönetimi ve yereldeki bileşenlerin meclisleri aracılığı ile yönetime müdahil olmasını savunuyor. Bu meclisleri şöyle örnekleyebiliriz, bütün yerelerde gençlik, kadın, emek ve emek örgütlerinin meclisleri ile mahalle meclislerinin oluşturulması. Bu

AKP'nin başkanlık sistemi ısrarını anlamıyoruz

meclislerin ihtiyaç ve taleplerini kendi öncelikleriyle belirleyip yerel ve merkezi yönetimden istemesi. Böyle bir demokratik açılımı varken, merkezîyetçi hatta bundan daha kötüsü tek adam yönetimine destek vermesi mümkün değil.

Çözüm süreci

Türk siyasi hayatını temelden etkileyecek önemli bir konu ise çözüm süreci ve seçim barajı. Ak Parti tarafından başlatılan çözüm süreci HDP ile karşılıklı temaslara yürütülürken, CHP farklı bir çözümden yana. Çözüm süreci MHP içinse 'çözülme süreci.' Çözüm sürecini ve seçim barajını, parti temsilcileriyle konuştuk

AK Parti seçim kordinasyon başkanı Ahmet Kartel:

Biliyorsunuz, Türkiyemiz'de insanların kamplaştığı bir ortam var. Doğu-Batı arasında adaletsiz bir gelir dağılımı olan bir ülke içerisinde yaşıyorduk. Ak Parti sadece ona oy verenlerin partisi değil. Bu uçurumları kaldırmak ve yatırımların Hakkarı'da da, İstanbul'da da, Karadeniz'de de yapılabilmesi için çalışan bir parti. Çözüm süreci 30 yıldır süregelen bir süreç. Akan kanlar, şehitlerimiz, gözü yaşlı anneler... Bunları görmemezlikten gelmek doğru olmaz. Ülkemizin içerisindeki tüm sorunları çözmemiz gerekir. Sayın cumhurbaşkanımız bu konuyu ilk olarak 2004 senesinde Diyarbakır'da bunu görmemezlikten gelemeyeceğimizi belirtti. Bu süreci sekteye uğratmak isteyenler de oldu. Kürt-Türk kavgasıyla Türkiye'nin gelişmesini engelleyen bir sürü unsur var. Kürt sorunu sadece o bölgenin değil, tüm Türkiye'nin etkilendiği bir sorun, bunu görüyoruz. Ekonomik olarak ilerleyemiyorsunu ve Türkiye bundan dolayı 30 yılını kaybetmiş bir ülke. Bu süreçte insan hakları konusunda ayasalar çıkarıldı ve şu anda sürecin tamamlanabilmesi için başkanlık sistemi de gerekiyor. İş adamlarımız artık ülkenin doğusuna yatırım yapıyor. İnsanlarımız bu işin silahla çözülmeyeceğini anladı ve Türkiye'deki herkes buna katkı sağlamaya çalışıyor. Provoke etmeye çalışanlar da oluyor tabii. Bunlar ülkenin ilerlemesini engellemeye çalışan insanlar ama biz bu ülkenin refahı için çalışıp samimi olduğumuz müddetçe çözüm süreci sonuçlanacaktır. Biliyorsunuz Türkiye hep koalisyon hükümetiyle yönetilmiş ve hep bir istikrarsızlık yaşanmıştır. Tek partinin hükümet olmasının daha iyi sonuçlar getirdiği görülmüştür. %10 barajının üzerinde seçim yapılmasının daha uygun olduğu gözüktü ve olması gereken de bu.

CHP İzmir İl Sekreteri Osman Peri:

Çözüm sürecinde Akp'nin ne kadar samimi olduğunu gözlemek lazım. AKP bu işi çözmek niyetli bir tutum içerisinde değil. Onlar sadece varlıklarını sürdürbilmek için Kürt yurttaşlarımızın bu duyarlılıklarıyla oynuyorlar. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ilkeleri belli. CHP'nin bu konudaki temel tavrı da belli. Biz Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan herkesin eşit koşullarda yaşamasından, onların bütün haklarının korunup geliştirilmesinden yanayız.

Genel Başkanımız bunu söyledi zaten. Bunun çözüm yeri TBMM'dir. Herkesin istediği dilde eğitim alması, anadilini konuşması temel haktır. Dünyanın her yerinde federal ülkelerde de devletin bir resmi dili, bir de o ülkede yaşayan halkların kullandığı anadilleri vardır. Bu konuya itiraz eden kimse yok. Bunu ülkenin siyasal birliğini bozmak için kullanmamak önemli olan. Karşı koyduğumuz nokta burası.

Yaklaşık beş yıldır 2011 seçimleri öncesi de dahil biz %10 barajına karşı durduğumuzu söylüyoruz. Çünkü baraj, seçmen iradesinin parlamentoya yansımının

önünde en büyük engeldir. Bu zaten 12 Eylül askeri yönetiminin hazırladığı antidemokratik, faşist anayasanın ürünüdür.

MHP İl Başkan Yardımcısı Cumhur Bulut:

MHP çözüm sürecine bir çözümler süreci olarak bakıyor. AKP iktidarının bizi getirdiği nokta, bütün meselelerin yığılması, bilhassa bölücülük ve terörün önümüzde büyük bir engel olmasını arttırdı. Çözüm sürecini kabul etmiyoruz. Şu an ülkemizde yaşananlar da haklılığımızı ortaya koymuştur. Güneydoğusunda egemen olmayan bir yapı, doğuda egemen olmayan bir yapı. Birden fazla dil, etnik parçaya ayrılmış bir yapıyla karşı karşıyayız. Bu bizi çözülmeye götürür. Eğer iktidar olursak, bugüne kadar yapılan bütün zararları telafi etmek için uğraşacağız. Terörün yeri terörde, insanımızın yeri insanımızda kalacak. Birlik ve bütünlüğümüzü sağlayabilmek için elimizden geleni yapacağız.

HDP İzmir Milletvekili Adayı Hülya Gülgör:

Barışı, kardeşliği ve eşit yurttaşlığı bu ülkenin bir vatanı, bu ülkenin bir emekçisi, bu ülkede bir kadın ve anne olarak sonuna kadar destekliyorum. Bütün yurttaşlarımızın da desteklemesi gerektiğini düşünüyorum. Bu yolu gerçek bedelleri ödeyen başta anneler olmak üzere aileler zaten başlattı. Bu ülkenin gerçek sahipleri ve geleceği olan kaybettiğimiz bütün gençlerin ailelerinin ve annelerin çigeri yandı.

Yani ateş düştüğü yeri yaktı. Bu acılı anneler her ırktan,

her millettten "bizim çigirimiz yandı, başkalarının yanmasın" diye feryat ettiler. Onlarca yıl süren süreçte kırk binden fazla gencimiz, kadınıımız, aile babamız gitti. Binlerce yetim çocuklarımız geride kaldı. Bütün toplum çoluk çocuk hepimiz travma durumuna geldik. Mutlu, yüzü gülen, yarına umutla bakan insan durumundan çok uzaklaştık. Bu sürdürülemez durumun ekonomik, politik, hak ve özgürlükler boyutuyla da zararlarına halklar olarak hep birlikte katlandık. Bütün bu gelişmeler karşısında iktidar partisi AKP de barışı daha fazla dillendirmiş ve barışın tarafı olmuştur. Bu durum bütün toplum tarafından sağ duyu ile karşılanmış, bütün partiler barış sürecine toleranslı ve duyarlı davranmışlardır. Barış söylemi sayesinde AKP Kürt tabanından ve Kürt dindarlardan çok miktarda oy almıştır. O dönem başbakan olan cumhurbaşkanımız, çok yüksek yüzdelerle tekrar seçilmiş ve halkın barışa olan susamışlığını oya çevirmiştir. Şimdi ise AKP hükümetinden, başbakanından ayrı ve ona rağmen Kürt sorununu, çözümünü ve barışı ret eder duruma gelmiştir. Çünkü başkanlık sistemine geçerek rejim değişikliği yapmak istiyor. Bunu da yine Türkiye halklarına savaşı, acıyı hatırlatarak dört yüz sandalyelik sorunsuz anayasa yapma çoğunluğuna sahip olabilmesi için yapıyor. Fakat barış kişilere bağlanabilir bir değer değildir. Bütün halkların özlemidir ve teminatı da yine Türkiye halklarıdır. Bizler bu ülkenin gerçek sahipleri, bunun kıymetini çok bedeller ödeyerek öğrendik. Halkımız barışı artık hiç kimseye teslim etmeyecek ve her inançtan, her etnik yapıdan gençler, kadınlar, emekçiler olarak sahiplenecek ve başariya ulaştıracaktır.

"Özel Bir kampanya hazırlıyoruz"

MHP İzmir İl Başkan Yardımcısı Cumhur Bulut, MHP'nin bu seçim çok etkili bir kampanya yürüteceğini söyledi.

"Ekonomi seçimi etkileyecek"

CHP İzmir İl Sekreteri Osman Peri, olumsuz ekonomik şartların bu seçim sonuçları üzerindeki etkisinin belirli olacağını söyledi.

Elektronik sandık geliyor

Dijital sandık nedir? Havelsan tarafından geliştirilen elektronik sandık ne zaman geliyor? YSK tarafından kullanılacak mı?

